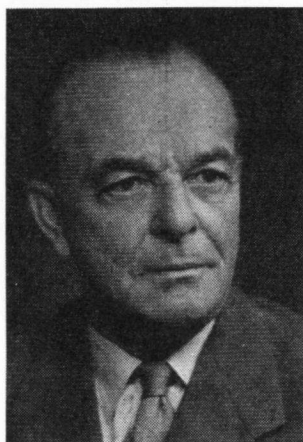

IR. F. J. APPELMAN

Frederik Johannes Appelman werd op 18 juli 1894 te 's-Gravenhage geboren. Reeds als jongen had hij belangstelling voor alles wat dier was, doch speciaal voor vogels. Met jeugdig enthousiasme bracht hij o.a. een eiercollectie bij elkaar. Toen hij zich, ter verrijking van zijn verzameling, echter eens vergreep aan een legsel zwaneneieren in de Haagse hertenkamp, maakte een geduchte vaderlijke schrobbering aan deze activiteiten een hardhandig einde. Mogelijk heeft dit jeugdtrauma er toe bijgedragen dat hij op latere leeftijd voor de museale zoölogie een ietwat platonische liefde heeft gekoesterd. Frits Appelman werd geen bioloog, omdat hij meende dan uitsluitend tot het onderwijs beperkt te zullen blijven en zijn hart trok naar buiten. Het studievak van zijn keuze werd Tropische Bosbouw. Als Bosbouwkundig ingenieur vertrok hij in 1919 naar het toenmalig Nederlands Indië, waar hij als houtvester werd geplaatst bij de Dienst van het Boswezen. Die functie vervulde hij op verschillende standplaatsen. Door herhaalde overplaatsingen kwam hij met vrijwel geheel Insulinde in kennis en met zijn intense belangstelling voor tropische natuur werd ieder contact met een nieuw landschap tot een blijvende ervaring. Inmiddels doorliep hij vlot zijn rangen. Hij werd in 1928 bevorderd tot Opperhoutvester en in 1940 tot Inspecteur bij de Dienst van het Boswezen voor de Inspectie Grote Oost. Dat betekende een ressort van de afmetingen van West Europa en een gelegenheid om nader kennis te maken met de biologische aspecten van het merkwaardige Indo-Australische overgangsgedebied. Na de Japanse inval in 1941 kwam Ir. Appelman als krijgsgevangen reserveofficier in een interneringskamp terecht. Bij de bevrijding aanvaardde hij zo spoedig mogelijk zijn oude functie. In 1947 werd hij gepensioneerd en repatrieerde. Daarmede was zijn Indische carrière op normale wijze beëindigd.

Reeds tijdens zijn langdurige diensttijd bij het Boswezen was Ir. Appelman zeer actief werkzaam op het gebied van Wildlife-management. Als beheerder van natuurreservaten en gouvernementsbossen ontwierp hij systemen voor wild-tellingen en paste die ook in de praktijk toe. Hij publiceerde talrijke artikelen in „De Tropische Natuur”, „Tectona” (o.m. J. F. Kools en F. J. Appelman; Inventarisatie van den Wildstand. Tectona III, afl. 7/8, juli/aug. 1949) en vroegere Ned. Ind. couranten, meestal over de grote wilde diersoorten. Verder verscheidene bijdragen in Der Zoologischen Garten, Mededelingen der Ned. Commissie voor Internationale Natuurbescherming en het Avicultural Magazin. Het ontwerp van de Nieuwe Jachtwet voor Nederlands Indië kwam van zijn hand. Zijn grote verdiensten op dit gebied vonden erkenning in zijn benoeming tot Officier in de Orde van Oranje Nassau.

Dat Appelman, actief als hij was, na zijn repatriëring bezigheid zocht, sprak vanzelf. Die bezigheid vond hij onverwacht, toen zijn oude studievriend F. Siewertsz van Reesema hem aanbood bij de Rotterdamse Diergaarde de

wetenschappelijke voorlichting te gaan verzorgen. Al spoedig maakte Appelman zich bij de Diergaarde onmisbaar en na enige jaren volgde zijn benoeming tot onderdirecteur, in 1957 tot directeur.

Van zichzelf heeft hij steeds gezegd geen echte dierentuin-man te zijn. Zijn liefde gold het dier in vrijheid, Het dier in de enge omsluiting van een klein perk of een kooi vond hij in strijd met zijn esthetische opvattingen. Hij streefde er dan ook naar zijn dieren in een zo groot mogelijke ruimte te tonen en in een esthetisch verantwoorde omgeving. Alleen dan konden immers beweging en gedrag van het dier dat in de vrije natuur benaderen. Het moderne streven naar steeds ruimere en opener dierentuinen vond in hem een

fervent voorvechter. Aan de andere kant heeft hij met groot werkelijkheidsbesef ingezien dat de dierentuinen een steeds belangrijker rol zouden moeten spelen bij het behoud van de grote wilde zoogdieren, die in hun oorspronkelijk areaal steeds ernstiger worden bedreigd met uitroeiing. Op die soorten, met name het Przewalski-paard, Wisent, Davidshert, Hawaiigans e.d. richtte hij zijn belangstelling. Daarnaast kreeg hij steeds meer belangstelling voor de watervogels en bouwde een fraaie verzameling op, waarmede hij goede fokresultaten wist te bereiken.

Zijn werk ten behoeve van de internationale fauna-bescherming zette hij ook in zijn Rotterdamse periode voort. Hij maakte twee reizen naar Afrika, dat zijn hart volkomen had gestolen. Ook Nationale Parken in de Verenigde Staten van Noord Amerika heeft hij bezocht. Lange tijd was hij, als buitenlander, bestuurslid van de Nationale Parken in Belgisch Congo. Hij is voorzitter van de Nederlandse Commissie voor Internationale Natuurbescherming, bestuurslid van het Nationale Park de Hoge Veluwe, lid van het Survival Committee van de Union International pour la Conservation de la Nature, lid van de Conseil International pour la Protection des Oiseaux en lid van de Jachtraad. In de officiële organen van deze instellingen publiceerde hij verschillende rapporten. Een tiental jaren doceerde hij aan de Wageningse Landbouwhogeschool onderwerpen betreffende het beheer van de wilde fauna en de jacht.

Op dierentuingebed verwierf hij zich naam met originele methoden bij het acclimatiseren van exotische diersoorten. Hij nam deel aan de instelling van het Internationaal Stamboek voor het Przewalski-paard. Hij werd kort geleden benoemd tot Erelid van de International Union of Zoodirectors.

Zelf een uitgesproken practijkman, heeft Appelman zich steeds beijverd om het wetenschappelijk onderzoek te bevorderen en te steunen waar hij maar kon. Altijd bereid tot opbouwende critiek, altijd bereid anderen de feiten te verschaffen waar ze behoefte aan hadden, raad gevend uit een rijpe ervaring. Moge deze bundel een blijk zijn van de dankbaarheid van de auteurs voor de hulp die zij van hem hebben ondervonden en de lessen die hij hen heeft geleerd.

A. C. V. VAN BEMMEL